

Heppensesteenweg 41, Beverlo, gemeente Beringen

Programma van Maatregelen

Auteur:

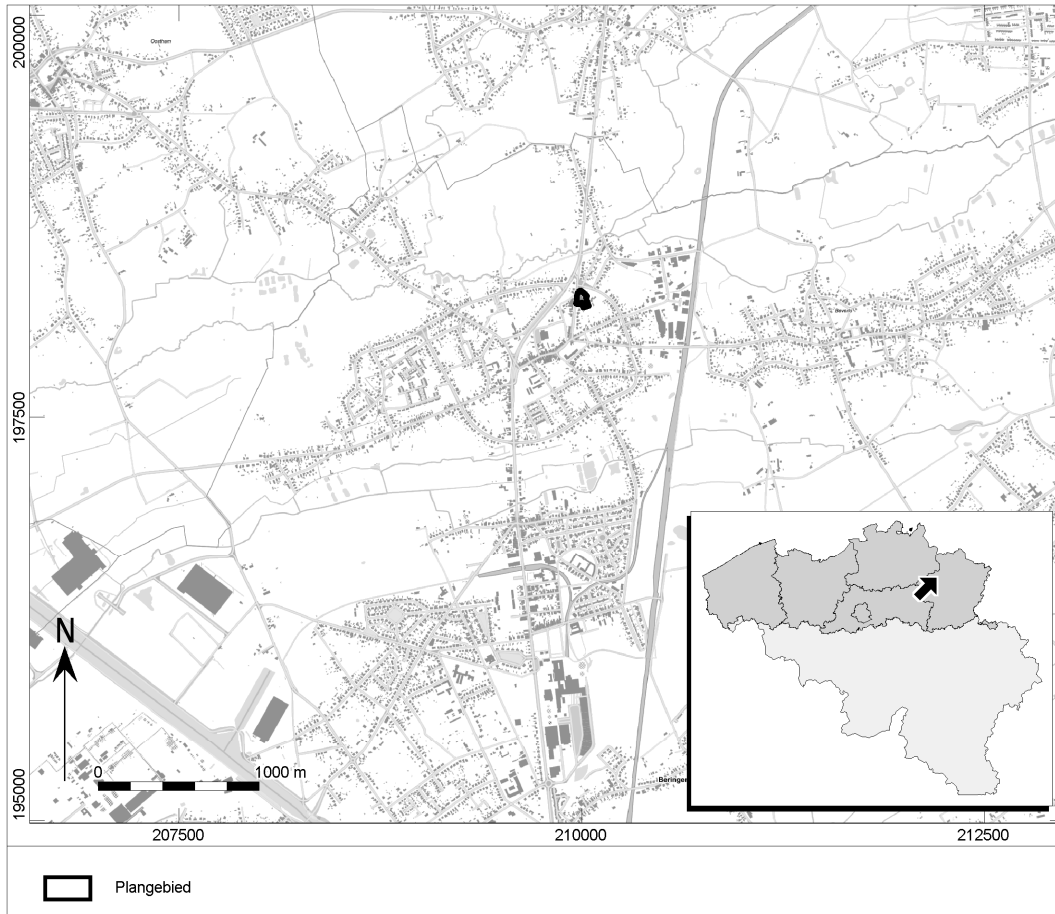
A. Schoups (veldwerkleider)

Autorisatie:

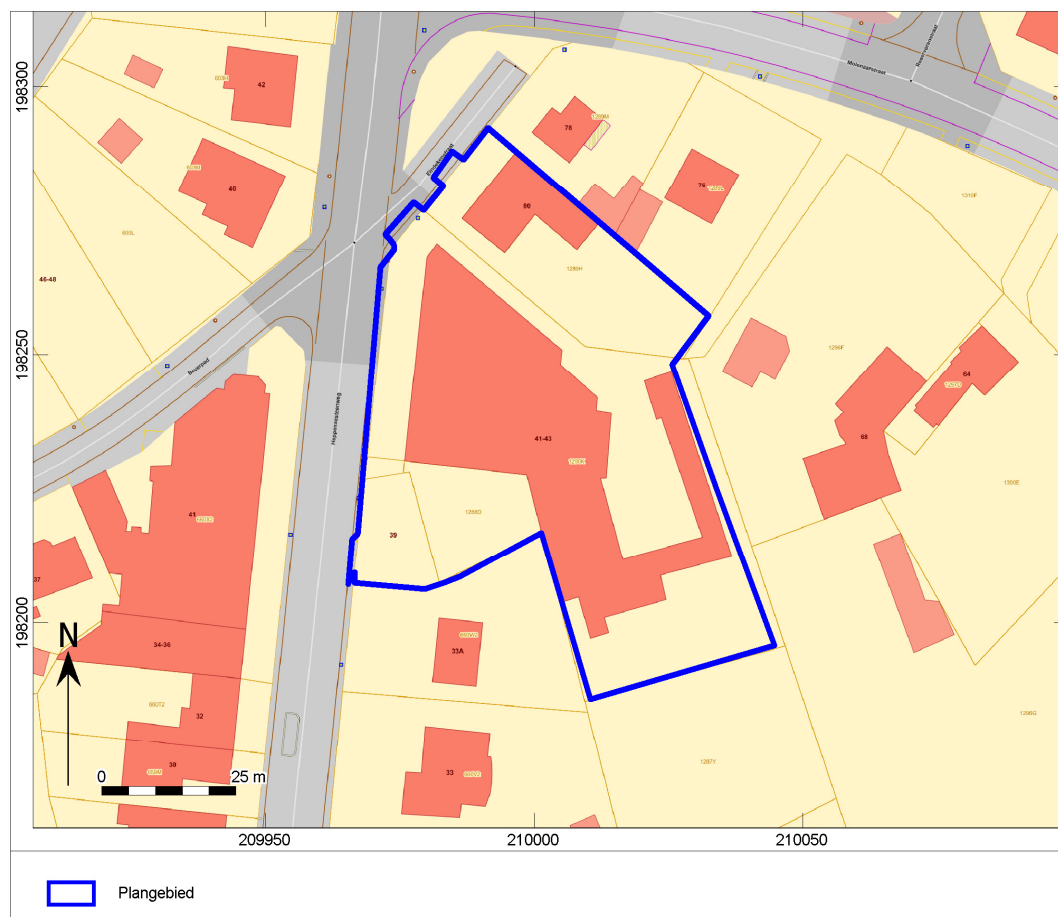
X. Alma (OE/ERK/Archeoloog/2016/00094)

1 Inleiding

In opdracht heeft Vlaams Erfgoed Centrum in september 2017 een archeologienota opgesteld naar de archeologische waarde van de locatie Heppensesteenweg 41 te Beverlo in de gemeente Beringen (afb. 1 en 2). De archeologienota bestaat uit een bureauonderzoek en is uitgevoerd naar aanleiding van de voorgenomen uitbreiding van een winkel.

Afb. 1. Locatiekaart van het plangebied.

Afb. 2. Aanduiding van het uit te voeren archeologisch onderzoek op het plan van de bestaande toestand op het terrein.

2 Het vooronderzoek zonder of met ingreep in de bodem

2.1 Het uitgevoerde vooronderzoek

Gezien de ontstaansgeschiedenis van het dekzand (Weichseliaan) kunnen in het plangebied resten vanaf het Laat-Paleolithicum voorkomen. De archeologische resten uit het Paleolithicum en het Mesolithicum manifesteren zich als een spreiding van vondsten zonder sporenniveau. Resten uit deze perioden bevinden zich aan het oorspronkelijke maaiveld en manifesteren zich in de vorm van vuursteen en houtskoolconcentraties. Binnen het gehele plangebied zou echter een dikke antropogene humus A horizont of plaggendek voorkomen. Door de Middeleeuwse en/of Nieuwetijdse beploeging, daar waar de plaggendek bodem zich bevindt, is het mogelijk dat eventuele resten uit het Paleolithicum en het Mesolithicum niet meer in situ aanwezig zijn. De ligging van het plangebied op ongeveer 240m van de Grote Laak zorgt ervoor dat er in de omgeving wel een hoge verwachting is aan resten uit deze periodes. Door de aanwezigheid van een plaggendek wordt de verwachting aan resten uit het Laat-Paleolithicum en Mesolithicum binnen het plangebied echter gering ingeschat.

Eventuele archeologische resten vanaf het Neolithicum tot de Middeleeuwen kunnen voorkomen vanaf de basis van het plaggendek. Een eventueel sporenniveau is het beste zichtbaar vanaf de mogelijk aanwezige B horizont. De aanwezigheid van een Romeinse tumulus op ongeveer 490m ten zuidwesten van het plangebied en de vondst van een koperen lanspunt uit de Metaaltijd op ongeveer 320m ten noordwesten van het plangebied getuigen van een menselijke aanwezigheid tijdens deze periodes. Ondanks het feit dat de lanspunt in het lager gelegen gebied nabij de Grote Laak aangetroffen werd en de tumulus zich op een hoger gelegen gebied bevindt, is er toch een reële verwachting aan resten uit de periode vanaf het Neolithicum tot de Middeleeuwen. Deze verwachting kan ook doorgetrokken worden tot en met de Middeleeuwen.

Volgens de historische kaarten zijn er twee gebouwen gelegen in het noorden van het plangebied vanaf de 19de eeuw. Op de Vandermaelenkaart zijn er geen gebouwen zichtbaar binnen het plangebied, maar mogelijk ligt dit aan de accuraatheid van deze kaart. Er is dus een hoge verwachting aan resten uit de Nieuwe Tijd, zoals funderingsresten.

Binnen het plangebied zijn echter al verschillende verstoorde zones aanwezig. Zo is er centraal binnen het gebied reeds een grote winkel gelegen. Dit gebouw blijft behouden. Verder is er in het noorden een woning gelegen, die gesloopt zal worden en was er in het verleden een woning in het zuidwesten van het plangebied gelegen. Ter hoogte van deze gebouwen dient er rekening gehouden te worden met een bodemverstoring tussen de 0,8m en 1,6m diep. De zone rond de winkel is verhard, waardoor er rekening gehouden dient te worden met een verstoring tot 40cm –mv. Eventuele funderingen van gebouwen uit de Nieuwe Tijd zijn hierdoor mogelijk al (gedeeltelijk) verstoord. Net zoals eventuele resten uit de andere periodes.

2.2 Aan- of afwezigheid van archeologisch erfgoed

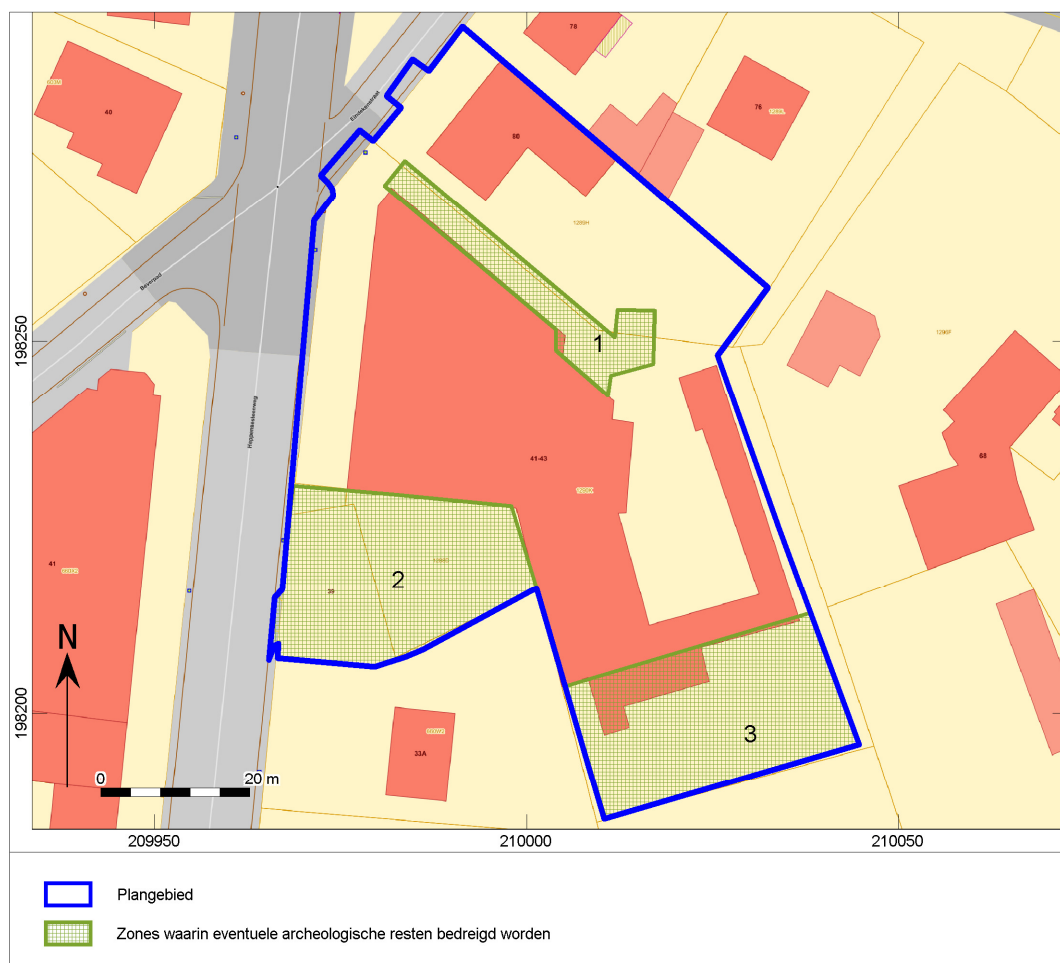
De geplande werken bestaan uit de uitbreiding van een bestaande winkel met magazijn. Er zullen gebouwen bijgebouwd worden aan de noord- en de zuidzijde van het bestaande gebouw. De funderingen van het bestaande gebouw worden behouden en de nieuwe funderingen zullen tot een diepte tussen 0,8m en 1,6m –mv reiken. In het zuidwesten van het gebouw wordt een kelder aangelegd die tot 3m –mv zal reiken en verder komen er lift- en roltrapputten te liggen binnen het gebouw die tot een diepte van 1,8m –mv zullen reiken. Rond het gebouw worden ook zeven zinkputten aangelegd, waarvan vijf tot een diepte van 2,3m –mv zullen reiken en twee tot een diepte van 2,6m –mv. De nieuwe verhardingen zullen opnieuw tot een diepte van ongeveer 40cm –mv reiken.

Op basis van de gegevens in het bureauonderzoek worden er mogelijk resten vanaf het Neolithicum verwacht binnen het plangebied. De verwachting aan resten uit het Laat-Paleolithicum en het Mesolithicum is echter gering. Aan de hand van de vermoedelijke verstoringen en de geplande werken werd een verwachtingskaart opgesteld (afb. 3). Op deze kaart zijn drie zones aangeduid waarbinnen eventuele archeologische resten mogelijk bedreigd worden. Buiten deze zones en het bestaande gebouw worden geen bijkomende verstoringen verwacht. Erbuiten worden namelijk de nieuwe verharde zones en de groenzones gepland en deze zouden niet dieper reiken dan de reeds bestaande verstoring. Ten gevolge van de sloop van de bestaande woning in het noorden van het plangebied wordt ook amper of geen bijkomende verstoring verwacht. Aangezien deze zone reeds verstoord is door de aanleg van het gebouw.

Binnen zone 1 is er reeds verharding aanwezig, maar hier wordt de bodem bijkomend verstoord door de fundering van de uitbreiding en door twee zinkputten. Binnen deze zone komen mogelijk nog funderingsresten voor van de gebouwen uit de Nieuwe Tijd. Het gaat echter om een lange smalle zone van ongeveer 4,5m breed en met een oppervlakte van amper 228m². Aangezien deze zone rechtstreeks aansluit op het bestaande gebouw zal een deel mogelijk ook reeds verstoord zijn ten gevolge van de aanleg van dit gebouw. Verder zouden eventuele archeologische resten moeilijk binnen een context te plaatsen zijn. Hierdoor wordt de mogelijke kenniswinst van verdere onderzoeken binnen deze zone gering ingeschat.

Zone 2, met een oppervlakte van ongeveer 650m², ligt momenteel braak. Deze zone wordt bedreigd door de bouw van de nieuwe bijbouw, de aanleg van verharding en drie zinkputten. In het zuidoosten van deze zone was in het verleden echter reeds een woning gelegen, waardoor op zijn minst een gedeelte van deze zone reeds verstoord is. Zone 3, met een oppervlakte van ongeveer 652m² ligt momenteel eveneens braak. Hier wordt verharding aangelegd en hier komen twee zinkputten te liggen. Boven een deel van deze zone komt ook een luifel. Binnen deze zone zijn geen gekende verstoringen aanwezig.

De oppervlakte van zones 2 en 3 is dus beperkt. Daarnaast zorgt de versnipperde ligging van de zones ervoor dat eventuele sporen en vondsten moeilijk in context geplaatst kunnen worden. Hierdoor wordt de verwachte kenniswinst van eventuele verdere archeologische vooronderzoeken gering ingeschat. Dit maakt dat verdere onderzoeken kosten baten technisch niet interessant geacht worden.

Afb. 3. Verwachtingskaart met aanduiding van de zones waar eventuele archeologische resten bedreigd worden.

Op basis van deze gegevens adviseert het Vlaams Erfgoed Centrum de vrijgave van het plangebied. Ondanks het advies tot vrijgeven van het terrein blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht, conform artikel 5.4.1 van het Onroerendergoeddecreet. De civieltechnisch uitvoerder is verplicht eventuele toevalsvondsten binnen drie dagen na ontdekking te melden bij Onroerend Erfgoed.

3 Advies op basis van de resultaten

Op basis van deze gegevens wordt door het Vlaams Erfgoed Centrum geen verder onderzoek geadviseerd. De geplande werkzaamheden vormen geen bedreiging voor het bodemarchief. Er hoeft geen programma van maatregelen te worden opgesteld.

Ondanks het advies tot vrijgeven van het terrein, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht, conform artikel 5.4.1 van het Onroerendergoeddecreet. De civieltechnisch uitvoerder is verplicht eventuele toevalsvondsten binnen drie dagen na ontdekking te melden bij Onroerend Erfgoed.